

ئىدەنكەن ساقانئۆ - تىزگىندەۋدى ۋدايىلاندىرۋدى جانە ەكونومىيىكالىق ، قوعامدىق دامۋدى ئېىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگىرلىنەتتىك

❦ **باقتىنى تۇرمىسى كارتىناسى** ❶ ❧

❑ گازەتتىمىزدىڭ جالپىلىق اقبارات قۇرالدارى تىلشىسى جاۋ شىيا

مىندەتتى وقۇ - اعارتۇدى قامتامنا- سىزداندىرۇ وقۇ - اعارتۇداعى ادلىدىك- پەن بايلىنسىتى ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدىڭ تابىسەمن جانە جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتىڭ ساپاسەمن قانتىستى بولپى تابىلادى .

باسا شۇجى شي جىنپىڭ بىسلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: كەدەيلەردى سۇ- بەمەلدەۋدە ، ئسوز جوق ، اقل - پارا- سات جانەنان سۇبەمەلدەۋ كەرەك . كەدەي وڭىرلەردەگى بالالاردىڭ تاماشا تارىبە الۇننا مۇمكىندىك جاساۋ كەدەي- لەردى سۇبەمەلدەۋدىڭ ، وركەندەتۇ- دىڭ ھاڭزىدى مىندەتى ۴ارى كەدەيلىك- تىڭ ۇرپاقتان - ۇرپاقتا جالعاىسۇن ۇزۇدىڭ ھاڭزىدى جولى .

”بارلىق بالانى تۇگەلدەي ۴ادىل جانە ساپالى وقۇ - اعارتۇدان يىگىلكتەن- دىرۇگە قۇلىشنى كەرەك“. 6 جىلدىان بەرى ، رايونىمىز نازاردى وقۇدان قول ۇزۇدى تىزگىندەۋ ، وقۇدى قامتاماسىز ەتۇ وزەكتى مىندەتنە شوسەرلاندىرىپ ، وقۇدان قول ۇزۇدى تىزگىندەۋ ، وقۇدى قامتاماسىز ەتۇ ارناۋلى قىيىملن ۇزدىكىسىز ورسەتتپ ، وقۇدان قول ۇزۇدى دالە - ۴دال تىزگىندەۋ ۇزاق ۇقتىتق مەھانىزمىن اقاۋسىزداندىرىپ ، بۇكىل رايوننىڭ مىن- دەتتى وقۇ - اعارتۇندا وقىتىن مەكتەبى بولۇ ، وقۇعا تۇسە الاتىن بولۇ نىساناسى جاپپاي جۇزەگە استى .

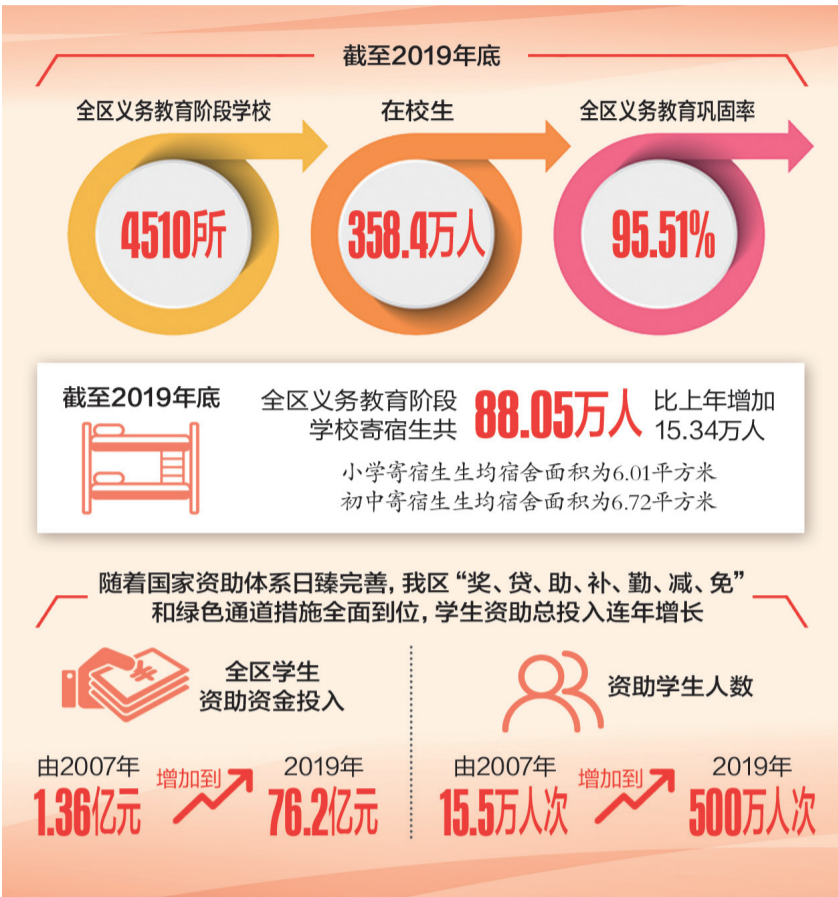
اۋىر كەدەي اۋدانداردا

”ئېىر اۋداندا ئېىر جوببا بولۇ“ بىردە - ئېىر وقۇشنى قاعىس قالدىرماۋعا شىنايى كەپىلدىك تىتى

9 - ايدىڭ 9 - كۇنى كەلپىن اۋدانى گىزلىك قالاشىى سەنتىرلى باستاۋش مەكتەبىنىڭ وقىتۇشىسى عۇلام راحمان مەن قىزمەتتەسى ەكەۋى وقۇشىسى ۴بىلالجان ۴انۋاردىڭ ۇبىنە بارىپ وقۇننا جەتەكشىلىك ەتتى- ۴بىلالجاننىڭ ”وتباسى وقىتۇشىسى“ رەتتىندە ، ەكى مۇعالم مەيلى بوران سوعىپ ، جاڭبىر جاۋىپ تۇرسا دا ، اپنا سايىن ۴دال ۇقتىتىندا بارىپ ساباق وقتادى .

”مۇعالمىاردىڭ جاردەمىندە مەن ۇيدە وتىرىپ تا كوپتەگەن ۴بىلىم ۇبىرەندىم“ ، دەيدى ۴بىلالجان .

۴بىلالجاننىڭ قول - اياعى 2 - دارەجەلى مۇگەدەك بولغاندىقتان ، مەكتەپكە بارىپ وقى الهايدى . كەزەكتە ول سياقتى وقۇ جاسىنداعى مۇگەدەك ۴وسپىرىم بالالارعا قاراتا ، رايونىمىزدىڭ جەر - جەردى نۇگەلدەي ”ۇبىنە بارىپ

وقتۇ“ ۴ادىسىن قولدانىپ ، ولاردى ۴ادىل وقۇ - اعارتۇدان تىگىلكتەندىردى . ”مۇعالم وقۇلىق ، وقۇ قۇرالدارىن الپى ۇبىمىزگە كەلىپ ، بالامىزدى وقىتى ، بالامىزدىڭ جۇزىنە كۇلكى ۴ۇيىرىلىپ ، كۇن سايىن العا باستى“. ۴بىلالجاننىڭ شەشەسى تۇرسۇنكۇل احات بىلالسىنداعى وزگەرىستىڭ وتباسىسىنداعىلاردىڭ تۇرمىسىىن ۇمىتكەرلىككە ئولتىرىپ ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۇ سەنمەدەرىن دە اناعۇرلىم بەكەمدەلۇگەندىگىن ايتتى .

وقۇ جاسىنداعى مۇگەدەك بالالاردىڭ ، وسپىرىمدەردىڭ وقۇدان قالماۋىن ، وقۇدان قول ۇزبەۋىن قامتاماسىزداندىرىپ ، وقۇ جاسىنداعى بالالارعا ، وسپىرىمدەرگە ۴بىلىم ۇپرەتۇ - كەدەيلىكتىڭ تامىرىنا بالنا شىبۇدىڭ ، كەدەيلىكتىڭ ۇرپاقتان - ۇرپاقتا جالعاىسۇن ۇزۇدىڭ ھاڭزىدى جولى . رايونىمىزدىڭ جەر - جەرىندە وقۇدان قول ۇزۇدى تىزگىندەۋ ، وقۇدى قامتاماسىز ەتۇ ۇكىمەت ، مەكتەپ ، وتباسى سياقتى قوعامداعى ۴ارقايسى جاقنىڭ كۇشتەرىن جاپپاي جۇملىدىرۇعا ساياتىن سىكە اينالىدى .

قازىر بۇكىل رايونداعى اۋىر كەدەي اۋدانداردا تۇگەلدەي ”ئېىر اۋداندا ئېىر جوببا بولۇ“ بويىنشا وقۇدان قول ۇزۇدى تىزگىندەۋدى ، وقۇدى قامتاماسىز ەتۇدى اتقارۇ جوبباسى جاسالدى . بۇدان سىرت ، رايونىمىز ۴تۇپىندى ۴وڭىر جانە ھاڭزىدى وقۇ كەزەگىن تۇراقتاندىرىپ ، باقلاۋ - تەكسەرۇ تەبىنىن كۇشەيتىپ ، ارچىۋ تۇرغىزىلىپ ، كارتچىكالاندىرىلغان كەدەي وتباسىلارىنداعى وقۇشلارعا قاراتا ، ئېىر - بىرلەپ ارچىۋ تۇرغىزىپ ،

قالاشىغىنداعى ۴تۇپىندى ورتا مەكتەپكە ۴تۇسىپ وقۇ ەكەن .

”بالامىز مەكتەپتە بولغاندا ، ۴بىز ەشتەگەدەن الاغدامايمىز“. الدىڭعى وقۇ ماۋسىمىندا قاستەردىڭ اكەسى اكىمتوقتاۋ بۇلجاي اتا - انالار جىيىنىنا قاتناسقانان كەيىن ، ”مەكتەپتىڭ شارىت - جاعدايى وتە جاقسى ەكەن“ دەپ ماقتادى . ول اعىنان اقتارىلا: ”قىستنا تاۋ شىنىدە قار قالىڭ ، جول تايىعاق ، قاتەرلى ، بالالار مەكتەپتە جاتىپ وقىسا ، جاتاق ، تاماق ، وقۇ تەگىن ، ناۋقاستانىپ قالسا ، تاغى مەكتەپ شىپاگەرى بار ، ناعىز تاماشا داۋىرگە ۴ىلىندى عوي بۇلار“ ، - دەدى .

سوڭعى جىلدارى قاراسۇ اۋىلدىق سەنتىرلى مەكتەبى مەكتەپ جاتاعى ، دەنە تارىبە الاڭى ، اسحانا سىياقتىلاردى جاڭدادان سالىپ ، مەكتەپتىڭ بەت - بەينەسىندە كەرەمەت وزگەرىستەر جارىققا شىقتى . كەلەر جىلى مەكتەپ تاغى ئېىر جاتاق عىماراتىن جاڭدادان سالىپ ، قاجەتى تۇسكەن ۴تپتى دە كوپ ەگىنىشى - مالشى پەرزەنتتەرىن وقتىپاقتى ەكەن .

اۋىل - قالاشىقتارداغى جاتاقتى مەكتەپتەر مەن اۋىل - قىستاقتارداغى شاعىن كولىمەدى مەكتەپتەر (وقتىتۇ تۇپىنىدەرى) شىتە - شالعاي وڭىرلەردەگى وقۇشلاردىڭ مەكتەپ ۇزاق بولۇ ، مەكتەپتەن وقۇى قىين بولۇ سالدارىنان وقۇدان قول ۇزۇ ماسەلەسىن مۇمكىندىگىشە شەشتى . وتكەندەگىمەن سالىستىرعاندا ، بۇگىنگى كۇندە ، مەيلى قۇمدى ۴شول جىيەگىندەگى ، الدە تاۋ قوبىناۋىنداعى بالالار بولسىن ، تۇگەلدەي مەكتەپ قىرۇ شارىت - جاعدايى قامتاماسىزداندىرىلغان مەكتەپتەردە مادەنىيەت بىلىمدەرىنەن سۇسىنداپ ، ارمان قۇىپ السىتارعا قانات قاعاتىن بولدى .

جاتاقتى مەكتەپتەردى جانە اۋىل - قىستاقتارداغى شاعىن كولىمەدى مەكتەپتەردى ويداعىداي قۇرۇ ۴ۇشىن ، 2019 - جىلى رايونىمىز «اۋتونومىيالى رايوننىڭ اۋىل - قالاشىقتارداغى جاتاقى مەكتەپتەردىڭ جانە اۋىل - قىستاقتارداغى شاعىن كولىمەدى مەكتەپتەردىڭ نەگىزدىك مەكتەپ قۇرۇ ولىشەمىن» جارىيالاپ ، مەكتەپتى جابدىقتاۋ ، اسحانا ، جاتاقحانا سالۇ ، مەكتەپ قۇرۇ قاراجاتى سىياقتىلارعا اناعۇرلىم ناقتى تالاپتار قويىپ ، وقۇ جاسىنداعى وسپىرىمدەردىڭ ، بالالاردىڭ وقۇعا بارۇى قولايىسىز بولۇ سەبەپتى وقۇدان قول ۇزۇشنىڭ الدىن الدى .

2019 - جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن ،

بۇكىل رايونىمىزداعى مىندەتتى وقۇ - اعارتۇ ساتىسىنداعى مەكتەپتە جاتىپ وقىتىن وقۇشى جىبىنى 880 مىڭ 500 ادام بولىپ ، الدىڭعى جىلداغىدان 153 مىڭ 400 ادام ارتقان . باستاۋش مەكتەپتەردە جاتاققا جاتىپ وقىتىن وقۇشلارعا تۇرا كەلەتىن جاتاقنىڭ ورتاشا اۋدانى 6.01 شارشى مەتر ، ورتالاۋ مەكتەپتەردە جاتاققا جاتىپ وقىتىن وقۇشلارعا تۇرا كەلەتىن جاتاقنىڭ ورتاشا اۋدانى 6.72 شارشى مەتر بولغان .

وقىتىن مەكتەبى بولۇ ، تەگىن وقۇ ، جاقسى وقۇ ، بارلىغىندا ادلىدىك ايقىن بەينەلەندى .

دالە - ۴دال قارجىلاي كوهەك

تاتىمىدى ئاتلىم - تارىبە ارمانغا قانات

ئېىتىردى

كەرپىش كۇيدىرۇ ، كەرپىش قالاۋ ، قىۋ ، سىلاۋ ... 8 - ايدىڭ 25 - كۇنى ۴پاىزاۋات اۋدانىنداعى ئېىر باۋلۇ مەكتەبىندە 23 جاستاعى مېھرىبۇللا ۴مۇتالىپ كۇرسانتتارعا ۇلكى كورسەنە تۇرىپ ، تەخنىكىالىق تۇپىنىدەردى ەسكەرتىپ وتىردى .

مېھرىبۇللا شىنجياڭ قۇرىلىس كاسىپتىك - تەخنىكىالىق شۇەبۇانىنىڭ وقۇشىسى ، بىلىتىر ول مەملەكەتتىك كاسىپتىك شەبەرلىك جارىسىنىڭ كەرپىش قالاۋ جۇمىسى ۴تۇرى بويىنشا وقۇشلار گرۇپپاسىنىڭ التىن مەدالىن ەنشىلەدى . وقۇ تاۋسۇعا ۴الى ئېىر جىل بار ، ول الدەن ادام سىتەتەتىن بىرنەشە ورىنداردىڭ ”نازارىنا ۴ىلىندى“ ، جازعى دەمالىس كەزىندە دە بوسقا قاراپ جاتقان جوق . جاقىندا ول دەمالىسىن الپ ۇبىنە قايتقاندا ، جۇمىس سىتەپ تاپقان 2000 يۇان اقشاسىن اتا - اناسىنا تاپسىرىپ بەرىپ ، ئېىر ۴ۇبلى جان تالاي كۇنگە دەيىن ۴ماز - مايرام بولسىتى .

مېھرىبۇلانىڭ اتا - اناسى دىيقان ، وتباسىندا ۴نى - قارىنداستارى وقىدى ، اۋىرتپاشىلىعى دا نەداۋىر . باقىمتقا جاراى ، مەكتەپتەگى كەزىندە ونىڭ جاتاق اقسى ، وقۇلىق قاراجاتى ، وقۇ قاراجاتى بۇكىلدەي كەشىرىم ەتلىدى ، تاغى جىلىنا 2000 يۇان تۇرمىستىق جاردەماقتى الاتىندىقتان ، وتباسىنىڭ ەكونومىكىالىق قىسىمى بارىنشا جەڭىلدەگەن بولاتىن .

”مەملەكتەتنىڭ وقۇعا كوهەك بەرۇ اىزال ساپاساتى مەن مەكتەپنىڭ باۋلۇى بولماعان بولسا ، بالام قايدان عانا ۇشاققا وتىرىپ دىشىكى وڭىرگە بارىپ مەملەكەتتىك جارىسقا قاتنىساىپ ، سىلىق الا السىن؟“ . ۇلىنىڭ سىلىق العانىن اڭگىمە تەكەندە مېھرىبۇلانىڭ اكەسى ۴مۇتالىپتىڭ جۇزىنەن كۇلكى ۴ۇبىرىلدى .

مەملەكەتتىڭ قارجىلاي كوهەكتەسۇ جۇپەسىنىڭ كۇن سايىن كەمەلدەنۇنە بايالىنىستى ، رايونىمىز

قوقسىقتارىن جونگە سالۇ نىساناسنا ، مىن- دەتىنە تۇرالانىپ ، ولقىلىقتاردى ، ۴السىز تۇستاردى تولىقتايدى . اۋىل - قىستاقتاردىڭ تۇرمىستىق قوقىر - قوقسىقتارىن جونگە سالۇ مىندەتىن ورنىداپ بولغان وڭىرلەر ”بەس بولۇ“ (كەمەلدى قۇرلىغى ، جابدىقتا . رى بولۇ ، كەمەلدى جونگە سالۇ تەخنىكاسى بولۇ ، تۇراقتى تازالىق قوسىنى بولۇ ، ۇزاق ونىمگە يە قارجى كەپىلى بولۇ ، كەمەلدى باقلاۋ - باسقارۇ ۴تۇزىمى بولۇ) ولىشەمىنە سالىستىرىپ ، جونگە سالۇ ناتىيجەلەرىن

مەكتەپكە دەيىنگى تارىبەدەن تارتىپ ، اسپىرانتتىق اعارتۇعا دەيىنگى ۴ارقايسى وقىتۇ ساتىسىندا جاپپاي قامەتۇدى جۇزەگە اسىردى ، ”سىلىق ، قارىز اقشا بەرۇ ، كوهەك قاراجات ، قوسىمشا قاراجات بەرۇ ، ەڭبەك سىتەي ۴جۇرىپ وقۇ ، ازايىتۇ ، كەشىرىم ەتۇ“ جانە جاسىل ارنا شارالارى جالپى بەتىكى تىياناقتاندى ، ۴سويتىپ وقۇشلارعا قارجىلاي كوهەك كورسەتۇ جالپى ۇسىنلىمى جىل سايىن ارتتى .

ساناقتا كورسەتلىۋىنشە ، تۇتاس رايونىمىزدىڭ وقۇشلارعا قارجىلاي كوهەك كورسەتۇ قارجى ۇسىنلىمى 2007 - جىلغى 136 مىللىيون يۇاننان 2019 - جىلى 7 مىللىيارد 620 مىللىيون يۇانغا ارتقان . قارجىلاي كوهەككە يە بولغان وقۇشى سانى 2007 - جىلغى 155 مىڭ ادام - رەتتەن 2019 - جىلى 5 مىللىيون ادام - رەتكە جەتكەن .

ئېىر قىسىدىرۇ ساندى مالىمەتتەردەن وقۇشلارعا قارجىلاي كوهەك كورسەتۇ ساپاساتىنىڭ جىلۇى بەينەلەنىپ ، وقۇ - اعارتۇ ادلىدىگىنىڭ شۇلىەن شۇعلاسىنىڭ تۇكىپىر - تۇكىپىردى نۇرلاندىرعانىن كورەمىز .

”مەكتەپتىڭ وتباسىندا قىيىنشىلىعى بار جوعارى مەكتەپكە جاڭا تۇسكەن وقۇشلارعا جاسىل ارنا اشىپ ، الدىمەن وقۇعا تۇسۇگە ، سوڭىنان قارجىلاي كوهەككە يە بولۇعا مۇمكىندىك جاسايتىنىن بىلگەندە ، كوڭىلىمىز الاڭسىز بولدى ۴ارى جىلۇلىق سەزىندىك“ . 8 - ايدىڭ 28 - كۇنى ۴ۇبىى قورعاس اۋدانىندا تۇراتىن ، جوعارى مەكتەپكە جاڭا تۇسكەن وقۇشى تۇڭ جىيا - نى وسنى ايتتى .

مېھرىبۇللا ، تۇڭ جىيا - نى سىياقتى وتباسىندا ەكونومىكىالىق قىيىنشىلىعى بار وقۇشلاردىڭ الاڭسىز وقۇى ۴ۇشىن ، رايونىمىز ”دالە - ۴دال قارجىلاي كوهەكتەسۇ“ ۇستانىمىن وقۇشلارعا قارجىلاي كوهەكتەسۇ قىزمەتنىڭ جالپى بارىسنا ۴سىڭىرىپ ، ارچىۋ تۇرغىزىلىپ ، كارتچىكالاندىرىلغان كەدەي وتباسىلارىنداعى وقۇشلار ، جەنىم ، مۇگەدەك وقۇشلار سىياقتى 7 تۇردەگى ادامدار شوغىرىن قارجىلاي كوهەكتەسۇ كولىمەنە نەگىزىپ ، وقۇدان قول ۇزۇدى تىزگىندەپ ، وقۇدى قامتاماسىز ەتۇدى ادامعا دەيىن ، دالە - ۴دال قارجىلاي كوهەكتەسۇدى ادامعا دەيىن تىياناقتاندىرۇعا شىنايى كەپىلدىك ەتەدى .

جىان - جاقىتى قارجىلاي كوهەكتەسۇدىڭ تاتىمىدى ئاتلىم - تارىبەسى كەدەي وتباسىلارىنىڭ پەرزەنتتەرىنىڭ وقىتىن مەكتەبى بولۇننا ، جاقسى وقۇننا مۇمكىندىك جاساپ ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇ جولىندا قاتاردان قالدىرماي ، سان مىڭداغان وتباسىنىڭ ارمانىنا قانات ۴بىتىردى .

ۇزدىكىسىز بەكەمدەۋى كەرەك . جونگە سالۇ مىندەتىن ۴الى ورنىداپ بولا الهاغان وڭىرلەر بارىنشا ۴مان بەرىپ ، مىندەتىن ونەپ ، جاۋاپكەرىشلىگىن ادا ەتىپ ، پارەمىن- دى ، ۇنىمىدى شارا قولدانىپ ، قۇرىلغىلار- مەن جابدىقتاۋ قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ ، جىناۋ ، تاشۇ ، ئېىر جاپلى ەتۇ جۇپەسىن اقاۋ - سىزداندىرىپ ، كەمەلدەندىرىپ ، مەملەكەت پەن اۋتونومىيالى رايون بەلگىلەگەن قىزمەت نىساناسىن جىل سوڭىنان بۇرىن ورنىداۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتۇى كەرەك .